

ADAM KLUSKA

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW ZIEMI STRYŻÓWSKIEJ

30 lat w służbie regionu (1967—1997)

Obchodzony uroczystość w 1966 roku Jubileusz 1000-lecia państwa zmaterializował zrodzoną kilka lat wcześniej, w 1962 roku, w czasie obchodów 50-lecia Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Strzyżowie, myśl o potrzebie utworzenia Towarzystwa Miłośników Ziemi Strzyżowskiej. Powstało w 1967 r. Do grupy inicjatywnej należeli m. in. nauczyciele: mgr Zygmunt Leśniak, mgr Michał Jezierski, mgr Mieczysław Cynarski oraz były poseł Tadeusz Szetela, dr Adam Patryn, mgr Kazimiera Hodór i Jan Zajac.

Towarzystwo zreszta miłośników regionu strzyżowskiego, jego historii i kultury. Celem jest *badanie, ocalenie od zapomnienia, rozwijanie, wzbogacanie i popularyzowanie działalności kulturalnej, artystycznej i naukowej, pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kształtowanie uczuciowego przywiązania mieszkańców, a zwłaszcza młodzieży, do rodzinnej ziemi, inspirowanie i wspieranie inicjatyw społecznych służących wszechstronnemu rozwojowi naszego środowiska lokalnego i upowszechnianiu kultury* (ze Statutu).

Deklaracja członkowska Towarzystwa zaopatrzona jest w motto z Mickiewicza:

Czas przeszły równie od nas jak przyszły daleki: ten tylko pojmie przeszłe, który zgadł przyszłe wieki.

Dewizą jest hasło

Naszą przyszłość budujemy dziś w oparciu o cały dorobek przeszłości, wszechstronnie poznawany i wzbogacany teraźniejszością, tworzoną pracą naszych rąk i umysłów.

Praca Towarzystwa jest różnorodna, ale składa się na nią głównie działalność wydawnicza, muzealna, naukowo-badawcza, upowszechnieniowa w dziedzinie kultury i sztuki, w zakresie upamiętniania

ludzi i wydarzeń środowiskowych, inspirowania oraz współorganizowania obchodów rocznicowych. Współ z samorządem lokalnym wydaje Towarzystwo miesięcznik regionalny *Waga i Miecz*, ukazujący się od 1991 r. Do rąk czytelników dotarło już ok. 90 numerów tego czasopisma.

Wraz z Biblioteką Publiczną Gminy i Miasta organizuje Towarzystwo wystawy, spotkania, sesje popularnonaukowe, a wspólnie z Domem Kultury „Sokół” lokalne imprezy społeczno-kulturalne. Posiada osobowość prawną, własny statut, zarząd, konto bankowe. Jest zarejestrowane w sądzie wojewódzkim, zgodnie z wymogami nowej ustawy o stowarzyszeniach. Środki finansowe na działalność statutową czerpie ze składek członkowskich i darowizn.

Członkiem może być każdy, kto chce działać dla dobra regionu w ramach ustalonych ustawą o stowarzyszeniach, opłaca składki członkowskie i przestrzega postanowień statutu, zatwierdzonego przez walny zjazd. Przynależność do Towarzystwa aktualnie deklaruje 182 członków i 12 zakładów pracy, wspierających jego działalność.

Towarzystwo w zasadzie działa na terenie miasta i gminy Strzyżów, chociaż terenem jego działania, zgodnie ze statutem, jest Ziemia Strzyżowska (obszar byłego i przyszłego powiatu), a jego członkami są osoby mieszkające na terenie całej Polski, a nawet poza jej granicami. Prezesami Zarządu w minionych latach byli: mgr Zygmunt Leśniak (1967—1970), mgr Michał Jeziernski (1970—1975), Tadeusz Szetela (1975—1977), dr inż. Stanisław Urbanik (1977 r. — rezygnacja 19 VIII 1994 r.), Adam Kluska (od 28 V 1995). Sekretarzem Zarządu Towarzystwa byli: mgr Mieczysław Cynarski (1967—1970), Emilia Ryzak (1970—1973), mgr Mieczysław Cynarski (1973—1975), Adam Kluska (1975 do 28 V 1995), mgr Władysław Rusinek (od 28 V 1995).

Towarzystwo ma trzy agendy, a to:

Spółeczne Muzeum Regionalne

Gromadzenie zbiorów zostało zapoczątkowane w 1959 r. przez mgr Zygmunta Leśniaka, nauczyciela Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Strzyżowie. Był ich opiekunem do chwili przejścia na emeryturę w 1980 r. Od tego czasu funkcję społecznego opiekuna zbiorów muzealnych pełni Adam Kluska. Aktualnie zbiory znajdują się na piętrze byłego dworu Dydyńskich w Strzyżowie za Wisłokiem. Jest tu 2673 eksponatów, a ich ilość stale wzrasta. Dotyczą archeologii, etnografii, historii, numizmatyki, sztuki oraz księgozbiorów. W latach 1990—1996 zbiory zwiedziło ok. 1800 osób, dla których

wyłoszonych zostało 72 prelekcje o historii regionu i zbiorów muzealnych. Ekspozuje się je w ośmiu pomieszczeniach, suchych i ogrzewanych, ale zbyt małych.

Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”

Reaktywowane w dniu 19 VIII 1994 r. przez 15. osobową grupę inicjatywną, ma własny zarząd, którego prezesem do 24 XI 1995 r. był Marcin Stec, potem funkcję tę pełnił Władysław Rusinek, który zrezygnował z niej 9 X 1997. Od tego czasu funkcję prezesa pełni mgr Wojciech Górnicki, który od początku reaktywowania Towarzystwa prowadzi w nim aktywną działalność organizacyjną i rekreacyjno-sportową jako nauczyciel Zespołu Szkół w Strzyżowie. Aktualnie podjęto próbę usamodzielnienia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego, które liczy już 34 osoby.

Forum Kultury Kresowej im. Stanisława Vincenza

Powstało 19 IV 1993 r., zainaugurowało działalność 12 VI 1993 r. z inicjatywy i pod kierownictwem prof. dr hab. Józefa Nowakowskiego. Prowadziło ono działalność do czasu rezygnacji profesora z pracy w Zarządzie Towarzystwa i ze stanowiska prezesa Forum — 5 VII 1996.

Forum zorganizowało trzy sesje naukowe: 12 VI 1993 — *Literackie i socjologiczne problemy małych ojczyzn* (wydano też książkę pod tym tytułem), 18 VI 1994 — *Literacka podróż na Kresy*, czerwiec 1995 r. — *Twórczość Andrzeja Kuśniewicza*, plener malarski z udziałem artystów ze Lwowa (25 lipca do 6 sierpnia 1994 r.), zakupiło ponadto dwie anteny satelitarne dla polskich szkół w Barze i Winnicy na Ukrainie. Współdziałało również z samorządem lokalnym w sprowadzeniu z Kazachstanu do Strzyżowa rodziny polskiej, która zamieszkała na poddaszu dworu Dydyńskich. Odczyt prezesa Forum pt. *Z doświadczeń regionalisty* został wyłoszony na spotkaniu regionalistów w Przemyślu i powielony w materiałach z V Kongresu RTK we Wrocławiu.

Wszystkie te trzy agendy Towarzystwa zostały usankcjonowane uchwałą walnego zjazdu TMZS w Strzyżowie w dn. 28 V 1995 r. i wprowadzone do statutu Towarzystwa. Mają pełną szansę działać w tej formie lub się usamodzielnąć, rejestrując się jako oddzielne stowarzyszenia. Czas pokaże czy będzie społeczne zainteresowanie taką działalnością. Wspólnie z samorządem lokalnym Towarzystwo utworzyło dwie fundacje: Fundację na rzecz rozwoju kultury w mieście

i gminie Strzyżów oraz Towarzystwo na rzecz rozwoju rehabilitacji zdrowotnej im. prof. Franciszka Chrapkiewicza-Chapeville'a.

Starania o powołanie pierwszej fundacji trwały od 1993 r. Fundacja przejęła działalność byłego Zakładu Poligraficznego TMZS i samorządu lokalnego oraz wydawanie gazety *Waga i Miecz* jako regionalnego miesięcznika. Towarzystwo działa od 1997 r. Wcześniej, od 1994, działała Fundacja im. Chrapkiewicza, której jednak nie udało się zarejestrować. Zgodnie ze statutem prezesa agend Towarzystwa w czasie pełnienia funkcji wchodzi automatycznie w skład zarządu Towarzystwa. Aktualnie w skład zarządu, oprócz w/w prezesa i sekretarza wchodzi: mgr Tadeusz Marek, z-ca prezesa, lek. wet. Andrzej Koniecznowski, z-ca prezesa, Bronisława Romaniak — skarbnik, Maria Strycharz — członek zarządu, mgr inż. Jan Januszewski — członek zarządu oraz mgr Wojciech Górnicki.

Siedzibą Towarzystwa Miłośników Ziemi Strzyżowskiej jest, ze względu na swe centralne położenie w mieście, gościnna Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta w Strzyżowie, a rezerwową — lokal Muzeum Regionalnego. W okresie 30 lat działalności Towarzystwa w skład jego zarządu w różnych okresach oprócz już wymienionych wchodzi: dr Bronisław Miara, dr Adam Patryn, mgr Józef Mieszko-wicz, mgr Alina Kołodziejczyk, mgr Franciszek Kut, prof. dr hab. Józef Nowakowski, mgr Czesław Furtek, Eugeniusz Wilusz, Tadeusz Jurasz. Funkcję przewodniczących Komisji Rewizyjnej Towarzystwa pełnili kolejno: Adan Majewski, Janina Czarnik, Karol Herman, Maria Wydro. Stan ilościowy członków Towarzystwa na przestrzeni lat 1967—1970 kształtował się w granicach od 10 do 67 osób, w latach 1971—1980 od 70 do 122 osób, w latach 1981—1990 od 140 do 161 osób, a w roku 1991 — 180 osób, w roku 1992 — 170 osób, w roku 1993 — 168 osób, w roku 1994 — 165 osób, w roku 1995 — 154 osoby, a w roku 1996—97 — 182 osoby. Roczny wymiar składek członkowskich miał zawsze charakter symboliczny (aktualnie wpisowe wynosi 0,50 zł, a składka 2,50 zł).

Działalność opiera się na społecznej pracy zarządu i członków. Towarzystwo nie miało żadnych środków finansowych, zaczynało od znikomych składek członkowskich, obecnie zaś dzięki sponsorowaniu jego działalności przez niektóre zakłady pracy i samorząd lokalny oraz oprocentowaniu wkładów bankowych dysponuje pewnymi środkami finansowymi, pozwalającymi prowadzić skromną działalność statutową, w tym kontynuowanie w ograniczonym zakresie wydawnictw regionalnych.

Pracę Towarzystwa kierunkują uchwały walnych zjazdów (ostatni

odbył się w dniu 28 V 1995 r., a kadencja trwa cztery lata) oraz uchwały krajowych Kongresów Regionalnych Towarzystw Kultury, jak też bieżące potrzeby środowiska lokalnego w dziedzinie kultury i sztuki. Nasza „mała ojczyzna”, której służymy, to najbliższy nam świat — miejscowość, nasz region, przyroda, ludzie i tworzona przez nich kultura materialna i duchowa. Łączy nas zdecydowane odcięcie się od polityki i jedna uznawana przez wszystkich idea służenia miastu, regionowi, jego ludziom i kulturze, stanowiącej nasze dziedzictwo, które staramy się chronić, wzbogacać na miarę naszych możliwości i pielęgnować, aby zachować dla przyszłych pokoleń to, co mamy najcenniejszego, co świadczy o naszej tożsamości i patriotyzmie, wiąże nas uczuciowo z naszym „miejscem na Ziemi” i Polską.

Z ważniejszych zrealizowanych przez Towarzystwo w latach 1967—1997 przedsięwzięć wymienić należy pomyślnie zrealizowany a rozpoczęty w 1980 r. cykl wydawnictw regionalnych. Ukazały się dotychczas 22 książki. Ostatnio Kazimierza Przystasia *Spółdzielczość na Pogórzu Strzyżowskim* oraz kolejna książka autorstwa Stanisława Pasterza pt. *Byłem sędzią... w latach 1945—1979*. Wydano medal okolicznościowy: na awersie *700 lat Strzyżowa 1279—1979*, na rewersie *75 lat Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Strzyżowie 1912—1887* (z panoramą Strzyżowa w pierwszym, a podobizną A. Mickiewicza w drugim przypadku). Zorganizowano 36 wystaw do robku regionalnego (szczególnie w zakresie kultury i sztuki), 14 sesji popularnonaukowych o różnorodnej tematyce (z przewagą regionalnej), 26 odczytów i prelekcji na tematy regionalne i inne społecznie oczekiwane, 24 spotkania towarzyskie, w tym dwa z zaproszeniem Zarządu Regionalnych Towarzystw Kultury z Ropczyc i Sędziszowa Młp. oraz dwa z udziałem regionalistów z terenu całego woj. rzeszowskiego. Dzięki Towarzystwu wybudowany został przy siedzibie UGiM w Strzyżowie w 1987 r. regionalny obelisk z zakodowaną w datach historią miasta Strzyżowa z okazji zakończenia obchodów 700-lecia miasta i 75-lecia Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego (odrestaurowany w ubiegłym roku przez UGiM w Strzyżowie).

Towarzystwo było inicjatorem nawiązania do regionu w nazewnictwie ponad połowy z aktualnie istniejących 95 ulic w mieście, umieszczenia tablicy pamiątkowej 700-lecia Strzyżowa na obiekcie Szpitala Rejonowego, nadania imienia Juliana Przybosia Bibliotece Publicznej Gminy i Miasta, umieszczenia tablicy pamiątkowej artysty malarza Wojciecha Weissa na budynku stacji kolejowej (w 100-lecie urodzin i 25-lecie śmierci), odrestaurowania tablicy pamiątkowej Wilhelma Zajączkowskiego — Honorowego Obywatela Miasta Strzy-

żowa — na jego byłej aptece przy ul. Rynek 2. Dzięki porozumieniu z WSP w Rzeszowie w 1983 r. powstały trzy prace magisterskie, dotyczące naszych regionalnych instytucji kultury: Domu Kultury, Biblioteki Publicznej GiM oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Strzyżowskiej. Teraz jest już tych prac znacznie więcej, w szerszym aspekcie obejmują one dzieje Strzyżowa i Ziemi Strzyżowskiej. Towarzystwo było organizatorem dwóch dużych imprez środowiskowych: jubileuszu 700-lecia Strzyżowa w 1980 r. oraz jubileuszu 75-lecie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Strzyżowie w 1987 r.. Obchody cieszyły się ogromnym zainteresowaniem i uznaniem w środowisku, jak też wśród zaproszonych gości, czego dowodem były późniejsze listy i podziękowania. Staraniem Towarzystwa, przy wsparciu formy polonijnej Art-Decor z Krosna pod kierownictwem Juliana Chmiela ze Strzyżowa, umieszczono w 1988 r. na obelisku J. Piłsudskiego przy Domu Kultury w Strzyżowie trzy stylizowane polskie orły wojskowe, w tym jeden w koronie, symbolizujący Polskę Niepodległą lat 1918—1939. Był to pierwszy orzeł polski w koronie umieszczony oficjalnie w miejscu publicznym na pomniku w naszym mieście w całej historii PRL. Z okazji Święta Niepodległości Polski 11 listopada 1990 Towarzystwo wspólnie z Fabryką Maszyn w Strzyżowie przygotowało tablicę ku pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego, wmurowaną na tym obelisku. W 1990 r. wmurowano na obiekcie Domu Kultury w Strzyżowie tablicę pamiątkową mówiącą, że był to Dom Kultury „Sokół” (w latach 1910—1939), a w 1995 r. na tym samym obiekcie umieszczono tablicę upamiętniającą uroczyste obchody 100-lecia Ruchu Ludowego w Polsce i w naszym regionie (1895—1995). Uroczystość ta odbyła się przy udziale najwyższych władz państwowych, posłów, senatorów, kierownictwa PSL, miejscowych władz samorządowych i tutejszego społeczeństwa.

Na wniosek Towarzystwa wojewódzki konserwator zabytków w Rzeszowie uznał za zabytek: Kościelisko w Dobrzechowie oraz chatę wiejską z XIX w. Eugeniusza Wilusza z Godowej, który zgromadził w niej eksponaty etnograficzne z naszych okolic, obecnie w większości przekazane do muzeum. Staraniem Towarzystwa opracowana została dokumentacja architektoniczno-konserwatorska i naukowo-historyczna oraz w zakresie badań na obecność polichronii w zabytkowym obiekcie zajazdu z XVIII w. przy ul. Rynek 15 w Strzyżowie, gdzie miało być zlokalizowane Społeczne Muzeum Regionalne, jednak z różnych przyczyn (m. in. nie wykwaterowania lokatorów) do tego nie doszło. W maju 1990 r. Towarzystwo było inicjatorem imprezy środowiskowej związanej z nadaniem imie-

nia Wilhelma Zajączkowskiego prywatnej aptece pp. Chrzanowskich przy ul. Słowackiego.

W 1986 r. Towarzystwo włączyło się w obchody 35-lecia pracy twórczej Jerzego Pitery — artysty plastyka z Katowic, rodzinnie związanego ze Strzyżowem. Wręczono mu list gratyfikacyjny od Towarzystwa i burmistrza za strzyżowskie wątki twórcze w malarstwie i poezji oraz utrzymywanie stałej więzi z miastem. Podobnie było z okazji jubileuszu 45-lecia jego twórczości artystycznej.

W 1990 r. Towarzystwo było wnioskodawcą wszczęcia zakończonego pomyślnie procesu rehabilitacyjnego tajnej Demokratycznej Armii Krajowej i jej członków, działających w Strzyżowie w okresie stalinowskim (1949—1956). Zostali oni aresztowani, a ówczesny sąd wojskowy wymierzył im wysokie wyroki. Dużym wydarzeniem środowiskowym były zorganizowane w 1992 r. obchody jubileuszowe 25-lecia Towarzystwa i 80-lecia Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Strzyżowie z bogatą oprawą spotkaniowo-artystyczną. W 1984 r. Towarzystwo wspólnie z Radą Narodową GiM nadało Gerardowi Górnickiemu, rodakowi-pisarzowi zamieszkałemu na stałe w Poznaniu, Honorowe Obywatelstwo Miasta Strzyżowa z okazji 30-lecia pracy literackiej, za utrzymanie stałej więzi z naszym miastem i za strzyżowskie wątki twórcze. Towarzyszyły temu liczne spotkania. Wcześniej godnością taką władze miasta uhonorowały: Wilhelma Zajączkowskiego — znanego aptekarza, społecznika i patriotę oraz dr. Zygmunta Tałasiewicza, prezesa sądu, twórcę PTG „Sokół”, a także przewodniczącego komitetu budowy obiektu „Sokoła” w Strzyżowie.

W 1991 r. z inicjatywy Towarzystwa popartej przez burmistrza Strzyżowa Rada Gminy i Miasta nadała Honorowe Obywatelstwo Miasta Strzyżowa rodakowi wsi Godowa, profesorowi Sorbony w Paryżu, dyrektorowi Instytutu J. Monoda — Franciszkowi Chrapkiewiczowi, zamieszkującemu w Paryżu, uczonemu o światowej sławie — za wybitne osiągnięcia naukowe, rozślawianie Ziemi Strzyżowskiej i utrzymywanie ścisłych związków z naszym miastem i gminą. Temu wydarzeniu towarzyszyła bogata oprawa zdarzeń oficjalnych i towarzyskich, spotkań w różnych miejscach i środowiskach, na które uczony był zapraszany i wygłaszał referaty naukowe (informowały o tym obszernie środki masowego przekazu). Na wniosek Towarzystwa Rada Gminy i Miasta Strzyżowa nadała ponadto Honorowe Obywatelstwo Miasta Strzyżowa: w 1994 r. Romanowi Konieczkowskiemu, rodakowi wsi Godowa, zamieszkałemu w Bielsku-Białej, byłemu dowódcy placówki Armii Krajowej w Strzyżowie

w okresie okupacji hitlerowskiej, autorowi książek: *Strzępy wspomnień* i *Akowskie krzyże*, fundatorowi pomnika AK i DAK na Żarnowskiej Górze i kilku innych (w Koniakowie, Bielsku-Białej), kilku metalowych odlewów orła polskiego (na pomnik AK, dla Szkoły Podstawowej w Godowej, dla Gimnazjum i LO w Strzyżowie, dla kościoła parafialnego w Godowej, dla TMZS w Strzyżowie). Nadano je także w 1995 r. mgr. Mieczysławowi Urbanikowi, rodakowi wsi Gbiska, tu mieszkającemu, byłemu komendantowi powiatowemu LSB-BCh w Rzeszowie z siedzibą w Wysokiej Strzyżowskiej w okresie okupacji hitlerowskiej, autorowi książki *Żelazne kompanie BCh w powiecie rzeszowskim „Radło” 1939—1945*, seniorowi ruchu ludowego Ziemi Strzyżowskiej.

W 1996 r. tytułem tym obdarzono prof. dr. hab. Antoniego Patryna, rodaka Strzyżowa, mieszkającego w Warszawie, wybitnego chirurga-ortopedę, ucznia profesora Adama Grucy, żołnierza AK, lekarza-literata, autora licznych publikacji naukowych — za znaczące osiągnięcia naukowe, rozstawianie Ziemi Strzyżowskiej, utrzymanie więzi z naszym miastem i współpracę z naszą regionalną gazetą *Waga i Miecz*. Niestety, nie dane mu było odebrać osobiście dyplomu z nadaniem tego tytułu, gdyż nieubłagana śmierć wyrwała go z naszego grona.

Towarzystwo było współorganizatorem budowy pomnika AK i DAK na Żarnowskiej Górze, powstałego staraniem Romana Konieczkowskiego, byłego dowódcy AK w Strzyżowie, jak też wspianiałej uroczystości środowiskowej, związanej z jego odsłonięciem w dn. 21 V 1994 r. z udziałem Kompanii Honorowej WP, licznych pocztów sztandarowych, przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, kombatantów oraz mieszkańców Ziemi Strzyżowskiej. Staraniem Towarzystwa w 1996 r. Eugeniusz Wilusz, artysta ludowy, malarz-rzeźbiarz z Gbisk, przygotował makietę plastyczną popiersia Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, a Roman Konieczkowski, były dowódca placówki AK w Strzyżowie postarał się o wykonanie w Bielsku-Białej odlewu tego popiersia w brązie. Z okazji Święta Niepodległości w 1997 przyozdobiono nim obelisk Józefa Piłsudskiego przy Domu Kultury „Sokół” w Strzyżowie.

Przy współudziale i pod patronatem Towarzystwa organizowane były wszystkie dotychczasowe obchody „Dni Strzyżowa” o różnorodnym programie.

Listy gratulacyjne od Towarzystwa otrzymali dotychczas: Mieczysław Mularski — poeta ludowy, Stanisław Śliwa — rzeźbiarz i malarz ludowy, Jan Laskowski — rzeźbiarz-malarz oraz mgr Kazimierz

Tokarski za 20-letnią pracę w amatorskich zespołach artystycznych. Dane o Towarzystwie i informacja o jego działalności zostały przekazane do ogólnopolskiego obiegu informacji naukowych, na użytek władz oraz struktur pozarządowych w Polsce. Informacja o naszym Towarzystwie jest zawarta w III tomie *Słownika Polskich Towarzystw Naukowych*, wydanym przez Bibliotekę PAN w Warszawie w 1982 r. oraz w wydawnictwie KOD RTK w Ciechanowie pt. *Regionalizm polski*, które wyszło w 1990 r. O pracy Towarzystwa ukazało się kilka art. prasowych w *Nowinach*, *Zielonym Sztandarze*, *Dzienniku Polskim*, *A—Z* oraz w radiu i TV Rzeszów i TV Katowice. Zarząd Towarzystwa brał udział w obchodach 620-lecia Ropczyc i 500-lecia Sędziszowa Małopolskiego, a prezes w obchodach 30-lecia Stowarzyszenia Miłośników Jasta i Regionu Jasielskiego w 1995 r.

W okresie jaki upłynął od rozpoczęcia działalności Towarzystwo związało się na trwałe z historią miasta i regionu i życiem mieszkańców Ziemi Strzyżowskiej. W minionych latach, dzięki staraniom i działalności Towarzystwa, rozwiązanych zostało wiele istotnych problemów kulturalnych w naszym regionie, których nie można było rozwiązać w ramach oficjalnej polityki kulturalnej, obowiązującej instytucje i placówki kultury w tym czasie. Szczególnie chodzi tu o przygotowanie do publikacji niektórych materiałów czy upamiętnienie niektórych spraw i ludzi oraz rozwijanie idei regionalizmu jako formy patriotyzmu lokalnego i personalizacji działań wobec obowiązującej wówczas zasady bezimienności na rzecz sukcesów władzy.

W 1988 r. Towarzystwo za długoletnią owocną działalność otrzymało nagrodę WRN i Wydziału Kultury UW w Rzeszowie wraz z dyplomem uznania. Otrzymało też okazjonalne podziękowanie z dyplomem i medalem od Rady Narodowej i Towarzystwa Miłośników Sędziszowa Małopolskiego za udzieloną im przed laty pomoc w utworzeniu tamtejszego Towarzystwa, które później przygotowało monografię regionalną i obchody 500-lecia swego miasta. Podobne podziękowanie wraz z dyplomem otrzymało nasze Towarzystwo za finansowe wsparcie Towarzystwa Przyjaciół Raclawic, które budowało pomnik Bartosza Głowackiego na polu słynnej bitwy. TMZS w Strzyżowie wchodziło w skład Federacji Rzeszowskich Towarzystw Kultury w Rzeszowie, która niefortunnie została zlikwidowana po ukazaniu się nowej ustawy o stowarzyszeniach.

Od wielu lat obecnie prezes TMZS w Strzyżowie jest delegatem Regionalnych Towarzystw Kultury woj. rzeszowskiego w Krajowej Radzie RTK. Przedstawiciele Towarzystwa brali udział we wszyst-

kich dotychczas organizowanych kongresach RTK i międzywojewódzkich spotkaniach regionalnych. Towarzystwo wspólnie z samorządem lokalnym nawiązało przed laty współpracę z Oddziałem PAN w Krakowie; były wizyty i rewizyty przedstawicieli, uzyskano pomoc w organizowaniu sesji popularnonaukowych, w recenzowaniu prac regionalnych i w zakresie wymiany wydawnictw. Delegacja Towarzystwa brała udział w uroczystości nadania Doktoratu Honoris Causa UJ w Krakowie Franciszkowi Chrapkiewiczowi. Wszystkie nasze wydawnictwa regionalne znajdują się KOD RTK w Ciechanowie, a medal pamiątkowy w Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu. Towarzystwo było organizatorem sesji popularnonaukowej pt. *Strzyżów wczoraj, dziś i jutro* w Sędziszowie Małopolskim w 1979 r. i takiej samej sesji dotyczącej problemów sędziszowskich zorganizowanej w Strzyżowie przy udziale tamtejszego Towarzystwa w ramach współdziałania pod hasłem *Odwiedzajmy się sąsiedzi*.

Towarzystwo uzupełnia galerię burmistrzów Strzyżowa oraz galerię malarstwa nieprofesjonalnego, zakres tematyczny ekspozycji muzealnych własnego muzeum, prowadzi szeroką, ożywioną korespondencję z rodakami Ziemi Strzyżowskiej, kompletuje materiały do nowych wydawnictw regionalnych, prowadzi sprzedaż pamiątek i książek regionalnych, dostarcza licznych artykułów i informacji do miesięcznika regionalnego *Waga i Miecz*, wzbogacając wiedzę o naszym regionie i jego kulturze, pomaga w przygotowaniu okolicznościowych imprez środowiskowych i obchodów rocznicowych świąt państwowych. Stara się nieść pomoc studentom w gromadzeniu materiałów do prac o tematyce regionalnej. W działaniu stara się realizować program przyjęty na lata 1994—1998, korelowany bieżącymi potrzebami.

Zrealizowanie większości założeń programowych Towarzystwa w mijającym 30-leciu jego działalności, o których mówi wybiórczo to sprawozdanie, byłoby niemożliwe bez pracy członków i zarządu Towarzystwa, bez życzliwości i wsparcia moralnego i finansowego ze strony zakładów pracy i samorządu lokalnego, bez współpracy z Domem Kultury, BP GiM i szkołami oraz poparcia społeczności lokalnej, której Towarzystwo stara się służyć na miarę swoich sił i możliwości.